

Innst. 425 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Meld. St. 21 (2012–2013)

Innstilling fra justiskomiteen om terrorberedskap. Oppfølging av NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning og bakgrunn

Regjeringen legger med denne stortingsmeldingen fram nye beredskapstiltak og en overordnet strategi mot terror.

Angrepene 22. juli 2011 viser hvilke enorme skader på samfunnet og enkeltindivider terrorhandlinger kan forårsake. Regjeringen oppnevnte derfor ved kgl. res.12. august 2011 22. juli-kommisjonen til å foreta en ekstern gjennomgang av alle sider ved hendelsesforløpet den dagen. Den 13. august 2012 la kommisjonen fram sin rapport, NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen. Kommisjonens konklusjon er klar: For mye gikk galt, og viktige deler av myndighetenes beredskap og evne til krisehåndtering var ikke god nok. Gjennom kommisjonens rapport har regjeringen fått den grundige gjennomgangen den ba om. Rapporten har blitt samfunnets felles forståelse av hva som skjedde. Denne meldingen er en oppfølging av rapporten fra 22. juli-kommisjonen.

En ny krise rammet Norge 16. januar 2013. Norske interesser og nordmenn ble utsatt for internasjonal terrorisme da gassanlegget i In Amenas i Algerie ble angrepet av gisseltakere. Flere titall mennesker, blant dem fem nordmenn, ble drept. Dette er det verste angrepet i fredstid på norske økonomiske interesser utenfor Norge, og angrepet rammet lovlig og legitim næringsvirksomhet. Ved trusler og angrep mot norske interesser i utlandet spiller Utenriks-

departementet en avgjørende rolle. Sentralt i krisehåndteringen var tiltak for å bistå gislene og deres pårørende. I samsvar med fastsatte retningslinjer vil det bli foretatt en helhetlig evaluering av krisehåndteringen.

I meldingen legger regjeringen fram en overordnet strategi for å forebygge og håndtere terror både i Norge og mot norske interesser og nordmenn i utlandet. Gjennom strategien følger regjeringen opp vedtak 406 fra Stortingets behandling av innstillingen fra Den særskilte komité:

«Vedtak 406, 8. mars 2012

Stortinget ber regjeringen legge fram for Stortinget en videreutviklet og forsterket overordnet plan for å forebygge og håndtere mulige terrorangrep i Norge.»

I Prop 77 S (2012–2013) Endringer i statsbudsjettet for 2013 under Justis- og beredskapsdepartementet (Tiltak for å styrke samfunnssikkerheten og politiberedskapen) som ble lagt fram samtidig med meldingen, fremmer regjeringen forslag til budsjettvedtak for å finansiere enkelte av tiltakene i strategien.

1.2 Meldingens tilknytning til andre dokumenter og prosesser

Justisministerens og forsvarsministerens redegjørelse i Stortinget 10. november 2011 og Stortingets vedtak 8. mars 2012

Den 10. november 2011 redegjorde justisministeren og forsvarsministeren i Stortinget for angrepene 22. juli 2011 og oppfølgingen etterpå. Stortinget nedsatte en særskilt komité som behandlet redegjørelsene. I forbindelse med behandlingen av komiteens innstilling, Innst. 207 S (2011–2012), fattet Stortinget 14 vedtak. Meldingen gjennomgår Stortingets vedtak av 8. mars 2012.

Statsministeren og justis- og beredskapsministerens redegjørelse i Stortinget 28. august 2012 og Innst. 210 S (2012–2013) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

I Stortingets møte 28. august 2012 redegjorde statsministeren og justis- og beredskapsministeren for regjeringens oppfølging av 22. juli-kommisjonens rapport. Stortinget vedtok å sende redegjørelsene til kontroll- og konstitusjonskomiteen for videre behandling.

Den 19. februar 2013 avga kontroll- og konstitusjonskomiteen sin innstilling. Den ble behandlet i Stortinget 5. mars 2013.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, peker på at både 22. juli-kommisjonen og kontrollhøringene har påvist at det var omfattende svikt i beredskapen og i ivaretagelsen av befolkningens sikkerhet den 22. juli 2011.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet peker på at 22. juli-kommisjonen har påvist at håndteringen av terrorangrepene ble for svak, at manglene som ble påpekt viste at samfunnet var for dårlig i stand til å avdekke og avverge planer, og ikke i stand til å beskytte seg mot trusler så effektivt som det kan gjøres.

Komiteen mener det er svært viktig at de erfaringer, evalueringer og forslag til tiltak som er kommet etter terrorangrepet, blir nøye gjennomgått og vurdert.

Meld. St. 29 (2011–2012) Samfunnssikkerhet

Regjeringen la fram Meld. St. 29 (2011–2012) den 15. juni 2012. I meldingen er regjeringens utgangspunkt et bredt spekter av alvorlige hendelser, både tilsiktede og utilsiktede. Naturkatastrofer som flom kombinert med svikt i telenettet, ekstremvær, spredning av vulkanaske, alvorlig sykdomsutbrudd som pandemi og terrorangrep er alle alvorlige hendelser som kan medføre store skader på samfunnet og enkeltmennesker.

I meldingen redegjør regjeringen for ulike tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Prop. 73 S (2011–2012) Et forsvar for vår tid

Forsvarets langtidsplan, Prop. 73 S (2011–2012), ble lagt fram 23. mars 2012 og ferdigbehandlet i Stortinget 14. juni samme år. Prop. 73 S (2011–2012) trekker opp overordnede linjer for forsvarspolitikken og fastsetter framtidig forsvarsstruktur.

På bakgrunn av terrorhandlingene 22. juli 2011 fikk forsvarssjefen et særskilt pålegg om å vurdere Forsvarets beredskap og evne til bistand til det sivile samfunn i sitt fagmilitære råd. Dette ble fulgt opp i

Prop. 73 S (2011–2012), der det ble lagt premisser og rammer for den videre utviklingen av Forsvarets bidrag til ivaretagelse av samfunnssikkerhet og oppfølging etter terrorhandlingene.

Ekstern evaluering av PST

Justis- og beredskapsdepartementet nedsatte i april 2012 et utvalg under ledelse av ambassadør Kim Traavik.

Utvalget avga rapporten Ekstern gjennomgang av Politiets sikkerhetstjeneste 1. desember 2012. Utvalget har 56 forslag for å bedre PSTs evne til å løse sitt samfunnsoppdrag. Rapporten har vært på høring med frist 17. januar 2013, og følges nå opp av Justis- og beredskapsdepartementet og PST.

Politianalyseutvalget

Justis- og beredskapsdepartementet nedsatte i november 2012 et utvalg som skal analysere utfordringene i norsk politi. Utvalget skal blant annet vurdere politiets ressursbruk, oppgaveportefølje, prioriteringer, kompetanse, ledelse og organisering. Utvalget skal også vurdere om sentrale administrative ressurser kan omdisponeres for å gi mer politiskraft ute i distriktene. Den skal vurdere hvilke endringer som kan gjøres for at politiets oppgaver kan løses bedre og mer effektivt.

Politianalysen skal danne grunnlag for en langsiktig plan for norsk politi, og leveres som en offentlig utredning (NOU) i juni 2013. Regjeringen vil i forbindelse med statsbudsjettet for 2014 legge fram forslag til videre utvikling av norsk politi.

Regjeringen vil i den forbindelse også vurdere endringer i distriktsstruktur. Den desentraliserte og publikumsnære førstelinjetjenesten i politiet forsterkes vesentlig.

1.3 Oversikt over innholdet i meldingen

I del I av meldingen, kapittel 4 til 8, presenteres regjeringens overordnede strategi for å forebygge og håndtere terror. Flere land som har opplevd terrorens ødeleggelser, har utarbeidet planer og strategier for å gjøre samfunnet best mulig rustet mot terror. Regjeringen har sett hen til erfaringer fra andre land i arbeidet med egen strategi. Eventuelle justeringer og tilpasninger av strategien vil bli gjort ved behov, og strategien vil bli vurdert i forbindelse med samfunnssikkerhetsmeldinger som hvert fjerde år blir lagt fram sammen med Forsvarets langtidsproposisjon.

I kapittel 3 gis en oversikt over *trusselbilder og utviklingstrekk*. For å kunne erkjenne at det foreligger en risiko, må trusselbildet være kjent og forstått. Dette omfatter både kunnskap om hvilke aktører som kan ha motivasjon og kapasiteter til å utføre angrep, hvilke metoder som kan være aktuelle og hvilke mål

som kan være utsatt. I dette kapitlet gis det en oversikt over mulige terroraktører, deres ideologiske ståsted, mål og metoder. Når det gjelder risiko for hendelser som utløses av organisasjoner, personer eller staters bevisste valg, er det ikke mulig å estimere sannsynligheten for at hendelser faktisk vil inntreffe på bakgrunn av erfaringsdata. Framstillingen fokuserer derfor på utviklingstrekk, ulike aktørers intensjoner, muligheter og kapasiteter og samfunnets sårbarheter, fremfor sannsynligheten for at hendelser vil inntreffe. Framstillingen i dette kapitlet er basert på Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Etterretningstjenesten og Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSMs) arbeid med en samordnet risiko- og trusselvurdering for 2013, PSTs åpne trusselvurdering for 2013 og tidligere år, Etterretningstjenestens åpne vurdering Fokus 2013 og TE-SAT 2012 fra Europol (om terror-situasjonen og trendrapport).

I kapittel 4 *Forebygge*, redegjøres det for regjeringens tiltak for å styrke tidlig forebygging. Evnen til å håndtere konsekvensene av terrorhandlinger skal forsterkes, men regjeringen ser det som enda viktigere å forebygge slik kriminalitet nasjonalt og internasjonalt. Av særlig betydning er det å forebygge at grupper eller miljøer utvikler en virkelighetsforståelse og en ideologi som kan legitimere eller oppmuntre til voldsbruk og i verste fall terrorisme. Det er riktig nok krevende å forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme hos enkeltpersoner, men erfaring viser at også soloterrorister oftest er påvirket av framherskende holdninger i sosiale nettverk, eksempelvis gjennom Internett. Bred kunnskap om aktører, rammebetingelser og forklaringsfaktorer er helt nødvendig for å kunne forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. Flere samfunnsaktører sitter på relevant kunnskap. Derfor må det innhentes kunnskap på tvers av sektorer.

I kapittel 5 *Samarbeide*, omtales regjeringens tiltak for å styrke det internasjonale samarbeidet om forebygging og bekjempelse av terrorisme. Økt globalisering innebærer at handlinger i en del av verden kan få konsekvenser helt andre steder. Det er etablert transnasjonale terrornettverk. Flere steder er det koblinger mellom internasjonal terrorisme og lokale eller regionale konflikter. En særlig utfordring er terroristers mulighet til å operere med utgangspunkt i såkalte svake statsdannelser. Det er også stadig flere eksempler på koblinger mellom terrorisme og annen organisert kriminalitet. Styrket internasjonalt samarbeid er derfor en forutsetning for å redusere trusselen fra internasjonal terrorisme mot Norge og norske interesser. FN, NATO, EU og andre internasjonale organisasjoner er viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet, i tillegg til bilateralt samarbeid med enkeltland eller grupper av land.

I kapittel 6 *Avverge*, gjøres det rede for regjeringens tiltak for å styrke arbeidet med å avdekke og avverge terror. Samfunnet kan komme til kort i arbeidet med tidlig forebygging av radikaliserings. Derfor må myndighetene være i stand til å avdekke planer om terrorhandlinger og gjennomføre tiltak som kan avverge at planene blir gjennomført. For å kunne oppnå dette er vi avhengige av robuste og effektive sikkerhets- og etterretningstjenester. Tjenestene må ha god oversikt over trusselaktørene og være proaktive i møtet med et trusselbilde i stadig utvikling. Regjeringen er opptatt av at sikkerhetstjenestene kan arbeide under tydelige rettslige rammebetingelser. Ved utforming av lov og forskrifter må hensynet til en effektiv bekjempelse av terrorisme balanseres mot enkeltindividenes krav på personvern.

I kapittel 7 *Beskytte*, omtales regjeringens tiltak for å styrke beskyttelsen mot terrorangrep. Kritisk infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner må sikres slik at risikoen for at de slås ut ved terrorangrep, reduseres. Både offentlige myndigheter og private aktører som har ansvar for kritisk infrastruktur eller kritiske samfunnsfunksjoner skal vite hvor de er sårbare. Sårbarheten skal reduseres til et akseptabelt nivå. Hvilke sikkerhets- og samfunnsinteresser som står på spill vil være sentralt i vurderingen av hva som er et akseptabelt nivå, men også andre hensyn, som for eksempel ønsket om et åpent og tilgjengelig samfunn, kan inngå i en slik vurdering. Den enkelte virksomhet har et selvstendig ansvar for både egenbeskyttelsen og beskyttelsen av samfunnskritisk infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner som de forvalter. Politiet og Forsvaret skal være i stand til å kunne utøve beskyttelse av viktige objekter ved hjelp av sikringsstyrker i de tilfeller hvor trusselsituasjonen tilsier at det er behov for det. Muligheten til å utføre angrep i Norge skal også reduseres. Regjeringen ønsker å begrense tilgangen til våpen, farlige stoffer og kjemikalier som kan benyttes i terrorangrep.

I kapittel 8 *Håndtere*, gjøres det rede for regjeringens tiltak for å styrke evnen til å håndtere terrorangrep. Når et terrorangrep er et faktum, må myndighetene sørge for at befolkningen påføres minst mulig skade og belastning. Følgene av angrepet må håndteres, og eventuelle nye angrep forsøkes avdekket og avverget. Det er politiets ansvar å håndtere terrorhandlinger. Det er et mål at politipersonell med tilstrekkelig kompetanse kan nå de fleste innbyggere i Norge innenfor rimelig tid. Politiet på stedet må ha tilgang til forsterkningsressurser fra eget og andre politidistrikt, men politiet kan ikke dimensjoneres ut fra en tanke om at politiet alene skal håndtere terrorangrep. Vi må benytte oss av de totale beredskapsressursene som sivile myndigheter, private aktører og Forsvaret rår over. Regjeringen vil blant annet styrke den militære helikopterberedskapen som på anmod-

ning kan yte bistand til politiet. Befolkningen må sikres tilgang til nødvendig bistand fra nødetatene. Myndighetenes samlede krisehåndteringsevne omfatter nødetatenes evne til å håndtere skadde og sårede på et åsted. Regjeringen vil legge til rette for at samarbeidet mellom politiet, de andre nødetatene og frivillige videreutvikles. Regjeringen foreslår økte bevilgninger til å innlemme frivillige redningsorganisasjoner i Nødnett.

I del II av meldingen, kapittel 10 *Ledelse, holdninger og kultur*, blir det foretatt en gjennomgang av hvordan regjeringen følger opp 22. juli-kommisjonens hovedanbefaling. 22. juli-kommisjonen konkluderer med at viktige deler av beredskapen og vår evne til krisehåndtering sviktet 22. juli 2011.

Selv om kommisjonen plasserer oppfølgingsansvaret på flere, retter hovedanbefalingen seg mot ledere i forvaltningen. Kommisjonen anbefaler at ledere på alle nivåer i forvaltningen systematisk arbeider med å styrke sine egne og organisasjoners grunnleggende holdninger og kultur knyttet til risikoerkjennelse, gjennomføringsevne, samhandling, IKT-utnyttelse og resultatorientert lederskap. Hovedinnholdet i dette kapitlet er en gjennomgang av hvordan regjeringen følger opp denne hovedanbefalingen. Regjeringen anser det som en av sine hovedoppgaver å styrke måten ledere i forvaltningen arbeider med samfunnssikkerhet og beredskap på. Arbeidet med ledelse, holdninger og kultur må tilpasses det enkelte departement og den enkelte virksomhets behov. Hvert departement og hver virksomhet har derfor et selvstendig ansvar for å sette mål og definere tiltak. Prosessene som gjennomføres i virksomhetene, skal samtidig ha et felles formål: De skal være innrettet slik at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap blir en del av den daglige driften. Fellesnevneren er klar plassering av ansvar, god forankring i toppledelsen og systematisk arbeid over tid. Endringsarbeid krever prosesser med engasjement og deltakelse på alle nivåer. Samtidig må man erkjenne at det tar tid å endre holdninger og kultur. Derfor er det nødvendig med et langsiktig perspektiv på endringsarbeidet.

I meldingens del III, kapittel 11, gjøres det rede for *økonomiske og administrative konsekvenser* av tiltak som er omtalt i meldingen. I stortingsmeldingen redegjør regjeringen for ulike tiltak som bidrar til å styrke terrorberedskapen. Mange av tiltakene som løftes fram i meldingen er knyttet til å styrke risikoerkjennelse, gjennomføringsevne, samhandling og resultatorientert lederskap, og en rekke av disse tiltakene har derfor begrensede eller ingen budsjettmessige konsekvenser. Regjeringen har som nevnt innledningsvis fremmet forslag om tiltak for Stortinget gjennom Prop. 77 S (2012–2013) Endringer i statsbudsjettet for 2013 under Justis- og beredskapsdepartementet (Tiltak for å styrke samfunnssikkerheten

og politiberedskapen). Det vises til denne proposisjonen for en gjennomgang av tiltak med budsjettmessige konsekvenser.

2. Komiteens merknader

2.1 Komiteens innledende merknad

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Böhler, Tore Hagebakken, Sigvald Oppebøen Hansen, Anna Ljunggren og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Ulf Leirstein, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at en grunnleggende oppgave for myndighetene er å beskytte befolkningen. Angrepene 22. juli 2011 viste at Norge ikke var godt nok forberedt på terroranslag. NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen viser at store deler av landets beredskap ikke fungerte. Kommisjonen anbefalte til sammen 31 tiltak for å bedre beredskapen.

Komiteen viser til at 22. juli-kommisjonens konklusjon var klar: For mye gikk galt, og viktige deler av myndighetenes beredskap og evne til krisehåndtering var ikke god nok. Samtidig viser komiteen til at kommisjonen understreker at 22. juli 2011 også er historien om enkeltmenneskers innsats, og at enkeltpersoner spilte en avgjørende rolle og forhindret at enda flere ble rammet.

Komiteen vil vise til at en samlet kontroll- og konstitusjonskomité i Innst. 210 S (2012–2013) uttaler at:

«Komiteen vil understreke at dette med all tydelighet viser at Norge ikke var godt nok forberedt på å takle et angrep slik det som skjedde 22. juli 2011. Viktige deler av vår beredskap og krisehåndtering fungerte ikke. Planverk ble ikke iverksatt og en evnet ikke i god nok grad å bruke den kunnskap som var ervervet gjennom øvelser.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil peke på at både 22. juli-kommisjonen og kontrollhøringene påviste at det var omfattende svikt i beredskapen og i ivaretagelsen av befolkningens sikkerhet den 22. juli 2011.

Disse medlemmer mener det er sterkt krittikverdigg at regjeringen forut for og under terrorhandlingene 22. juli 2011 ikke i tilstrekkelig grad hadde iverksatt tiltak som gjorde at samfunnet og staten evnet å beskytte landets borgere.

Disse medlemmer er overrasket over at stortingsmeldingen er lite konkret. I stortingsmeldin-

gen er det gjennomgang av mange problemstillinger som det ikke er tatt stilling til, lovforslag som ikke er ferdig utformet og temaer som fortsatt er til vurdering i regjeringen. Disse medlemmer mener dette vil gå utover tempo og evne til å ta beslutninger. Disse medlemmer savner tydelige signaler om hvordan ansvar skal tydeliggjøres, koordineringen i praksis skal bli bedre og hvordan oppfølgingen av forbedringspunkter skal kunne gjennomføres. Disse medlemmer understreker at dette er viktige faktorer for å forebygge, forhindre og håndtere uønskede hendelser. 22 måneder etter 22. juli 2011 hadde derfor disse medlemmer forventet en større grad av konkretiserte tiltak fra regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil påpeke at meldingens rammer er for defensive. Etter disse medlemmers syn er en total ekstrabevilling på 109 mill. kroner ikke tilstrekkelig til å få den nasjonale terrorberedskapen opp på et tilfredsstillende nivå. Det vises i denne sammenheng til at meldingen er «regjeringens overordnede strategi mot terror».

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett og til Høyres forslag til revidert nasjonalbudsjett når det gjelder de økonomiske rammene for tiltak på justisfeltet.

Komiteen anerkjenner 22. juli-kommisjonens rapport som et godt beslutningsgrunnlag for tiltak for å bedre samfunnssikkerheten. Komiteen vil peke på at lærdom er avgjørende for å kunne rette opp i det som sviktet og at forbedringstiltak raskest mulig iverksettes, slik at samfunnet kan stå best mulig rustet til å møte nye kriser. Komiteen vil likevel understreke at det ikke vil være mulig å forberede seg så godt at vi unngår enhver krise. Total trygghet er ikke mulig.

Komiteen merker seg at regjeringen med denne meldingen legger fram en overordnet strategi for å forebygge og håndtere terror i Norge og mot norske interesser og nordmenn i utlandet, og at regjeringen gjennom denne strategien følger opp vedtak 406 fra Stortingets behandling av innstillingen fra Den særskilte komité:

«Vedtak 406, 8. mars 2012:

Stortinget ber regjeringen legge frem for Stortinget en videreutviklet og forsterket overordnet plan for å forebygge og håndtere mulige terrorangrep i Norge.»

Komiteen merker seg at strategien bygger på fem mål, og at regjeringen vil:

- Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme

- Samarbeide internasjonalt om forebygging og bekjempelse av terrorisme
- Avverge og avdekke terrorhandlinger før de får sjansen til å finne sted
- Beskytte samfunnet og gjøre det godt rustet mot terrorangrep
- Håndtere terrorangrep på best mulig måte

Komiteen er enig i disse fem strategimålene, og vil i denne innstillingen gjennom merknadsform i hovedsak følge samme kapitteloppbygging som i Meld. St. 21 (2012–2013).

Komiteen er enig i at den neste store krisen nødvendigvis ikke vil være et terrorangrep, og at det derfor er påkrevet med robuste systemer som kan forebygge og håndtere ulike trusler og scenarier. Ekstraordinære hendelser, enten de er naturskapt, forårsaket av terrorisme eller er konsekvenser av en sikkerhetspolitisk krise, må forebygges og håndteres uavhengig av etatsgrenser og forvaltningsnivåer. Komiteen viser til at det samlet sett finnes store ressurser i det norske samfunnet i form av personell og utstyr, og at samfunnets evne til å forebygge og håndtere alvorlige hendelser blir bedre når de totale ressursene ses i sammenheng.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter derfor regjeringens vektlegging av at virksomheter og etater må ta et selvstendig ansvar for å samarbeide om å utnytte disse ressursene, og at regjeringen har innført samvirkeprinsippet som et fjerde og generelt prinsipp i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, i tillegg til prinsippene om ansvar, nærhet og likhet (jf. Meld. St. 29 (2011–2012)).

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre understreker den store og positive betydningen som de tre beredskapsprinsippene nærhet, likhet og ansvar i lang tid har hatt for krisehåndtering i Norge. Disse tre prinsippene har i en årrekke vært styrende for krisehåndtering over et bredt spekter av hendelser. De er godt innarbeidet, og de representerer en anerkjent og gjenkjennelig tilnærming til å løse en krisesituasjon.

Disse medlemmer legger stor vekt på at disse beredskapsprinsippene videreføres.

Disse medlemmer vil samtidig peke på at de tre nevnte beredskapsprinsippene har en latent svakhet. De har som konsekvens at beredskapsarbeidet i de ytre ledd blir sektorvis orientert, ved at kombinasjonen av likhets-, nærhets- og ansvarsprinsippet sementerer de gjeldende organisasjons- og ansvarsstrukturer. Etter disse medlemmers mening er det derfor et stort behov for samordning av bered-

skapsarbeidet og krisehåndtering – både lokalt og nasjonalt.

Disse medlemmer er derfor positive til at samvirkeprinsippet, som er introdusert i Meld. St. 29 (2011–2012), etableres som et nytt og fjerde beredskapsprinsipp. Disse medlemmer vil likevel påpeke at dette motvirker, men ikke oppveier den latente sektortilnærmingen.

Samvirkeprinsippet må etter disse medlemmers mening særlig ivaretas på høyeste nivå i beredskapsorganisasjonen, nemlig hos statsministeren.

Disse medlemmer er overrasket over den tilbaketrukkne rolle statsministeren, og Statsministerens kontor (SMK), har i å koordinere beredskapstiltak. Disse medlemmer viser blant annet til kontroll- og konstitusjonskomiteens åpne høring 16. november 2012. Her uttaler regjeringsråd Nina Frisak bl.a. at:

«SMKs beredskapsoppgaver innebærer å legge til rette for at statsministeren og regjeringen kan videreføre sitt arbeid i ulike krisesituasjoner og ved ulike trusselscenarioer.»

Disse medlemmer konstaterer at beredskapsfokuset hos landets øverste ledelse primært dreier seg om å videreføre sitt arbeid etter at krisen er et faktum.

Disse medlemmer legger til grunn at samvirkeprinsippet også innebærer at landets øverste ledelse involverer seg aktivt i koordinering og oppfølging av beredskapstiltak. For disse medlemmer er dette også en konsekvens av at ivaretagelse av innbyggernes trygghet er statens viktigste oppgave.

Disse medlemmer peker på at dette kan ivaretas på en bedre måte enn vi har sett til nå, ved at SMK forsterkes med et beredskaps- og sikkerhets-element som har til oppgave å koordinere og følge opp beredskapsarbeidet hos de ulike departementer og underliggende etater som har et beredskapsansvar.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen har gjennomført flere tiltak for å styrke det tverrgående samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet mellom departementene. For å bidra til at hele regjeringen som kollegium har tilstrekkelig erkjennelse av aktuelle beredskapsmessige utfordringer og for å sikre at hver enkelt statsråd gir nødvendige tiltak prioritert og ledelsesfokus, er det innført en ordning hvor regjeringen med jevne mellomrom holder møter for å drøfte spørsmål som gjelder samfunnssikkerhet og beredskap særskilt. Flertallet vil videre vise til at det er innført en ordning med faste periodiske møter i Kriserådet med henblikk på drøfting og forankring av overordnede beredskaps- og krisehåndteringsut-

fordringer på øverste embetsnivå. I tillegg viser flertallet til at Justis- og beredskapsdepartementets samordnings-, tilsyns- og pådriveransvar for samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet er styrket.

Komiteen mener at utdanning og opplæring innen samfunnssikkerhet og beredskap er helt avgjørende. Alle med beredskapsansvar må forstå og ha kunnskap om de grunnleggende prinsippene i arbeidet, felles innhold i begreper og kjenne til andres arbeids- og ansvarsområder. Relevant kompetanse i både offentlig og privat sektor, på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå er nødvendig for å sikre at god holdning og kultur fører til god ledelse. Endring kommer av kunnskap. Nasjonalt utdanningssenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB) tilbyr utdanning i egen regi eller i samarbeid med høyskoler og universitet. Det er viktig at høyskole/universitet underviser etter de samme samfunnssikkerhets- og beredskapsprinsipper som er vedtatt og forvaltes av Justis- og beredskapsdepartementet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at flere fagmiljøer ved universiteter og høyskoler de siste årene har igangsatt utdanningstilbud innen samfunnssikkerhet og beredskap. Disse medlemmer ser et stort behov for å styrke samordning og koordinering av beredskapsfeltet, og mener det bør etableres et nasjonalt kompetansesenter for samfunnssikkerhet og beredskap. Disse medlemmer mener et slikt senter kan være en nasjonal ressurs som styrker samspillet og koordineringen mellom de ulike universiteter, høyskoler og andre utdanningsinstitusjoner som har, eller er i ferd med å utvikle, fagmiljøer og utdanningstilbud innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Komiteen vil understreke at den grunnleggende kompetansen må være på plass i hvert departement og hver virksomhet; først da kan arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap bli en naturlig del av den daglige driften.

Komiteen merker seg også at regjeringen gjennom Prop. 77 S (2012–2013), som del av denne meldingen, foreslår å øke statsbudsjettet for 2013 med ytterligere 109 mill. kroner, og at midlene brukes til følgende tiltak:

- Styrking og oppbemanning av politiets utrykningsenheter i distriktene
- Økt trening for politiet til å håndtere «skyting på-går»-situasjoner
- Etablering av minimumsbemanning for alle politiets operasjonssentraler

- Etablering/planlegging av nasjonal politioperativ sentral
- System for masseinnkalling av personell i politiet
- Nye nettbrett til politiets patruljebiler med direkte tilgang til politiets IT-systemer
- Styrking av IKT i Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
- Gradert samband for departementene og Fylkesmannen
- Innlemme frivillige organisasjoner i redningstjenesten som brukere av Nødnett
- Etablere militær helikopterberedskap i Nord-Norge som på anmodning kan bistå politiet

Komiteen har også valgt å utsette behandlingen av Meld. St. 29 (2011–2012) Samfunnssikkerhet i påvente av 22. juli-kommisjonens rapport NOU 2012:14 og denne meldingen om terrorberedskap, for å foreta en samordnet og parallell komitébehandling av begge meldingene. Komiteen viser til sine merknader vedrørende samfunnssikkerhetsmeldingen i Innst. 426 S (2012–2013), jf. Meld. St. 29 (2011–2012).

Komiteen vil påpeke viktigheten av at den nasjonale politioperative sentralen får et klart mandat og ansvarsområde. Ansvarsfordelingen mellom den nasjonale og de lokale operasjonssentralene må på forhånd være tydelig fastslått for å unngå uheldige kommunikasjonsutfordringer i krisesammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er positive til at politiets patruljebiler nå får nettbrett. Viktigheten av at disse nettbrettene får et innhold som reelt sett vil være til hjelp i en operativ situasjon, må allikevel understrekes. Det forutsettes at regjeringen sørger for at nettbrettene allerede fra implementeringen får et relevant innhold. Disse medlemmer mener det i denne sammenheng er relevant å se hen til steder der man allerede har gode erfaringer med denne typen systemer, eksempelvis i New York.

Komiteen vil understreke viktigheten av at relevante frivillige organisasjoner blir innlemmet i det nye nødnettet – uten kostnader for disse organisasjonene, ved at staten dekker førstegangsinvesteringen i brukerstyr, kostnader knyttet til drift og abonnementsavgiften.

Komiteen har også gjennomført høring i forbindelse med denne meldingen, samt Meld. St. 29 (2011–2012) om samfunnssikkerhet, Prop. 77 S (2012–2013) om endringer i statsbudsjettet for 2013 under Justis- og beredskapsdepartementet, og to representantforslag: Dokument 8:40 S (2012–2013) og Dokument 8:98 S (2012–2013). 9 høringsinstanser deltok på høringen 22. april 2013.

Politianalyse

Komiteen viser til at regjeringen har igangsatt en politianalyse som vil bli lagt fram i juni i form av en offentlig utredning (NOU), og at regjeringen i statsbudsjettet for 2014 vil legge fram forslag til videre utvikling av norsk politi, hvor endringer i distriktsstruktur vil bli vurdert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter denne framgangsmåten, og støtter også føringen om at den desentraliserte og publikumsnære førstelinjetjenesten i politiet skal forsterkes vesentlig.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er viktig at berørte instanser, kommuner osv. får mulighet til å uttale seg om disse viktige spørsmålene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre ved flere anledninger har fremmet forslag om en bredt anlagt politistudie. Disse medlemmer konstaterer at regjeringspartiene har avvist disse forslagene, og at regjeringen etter den harde kritikken i 22. juli-kommisjonen selv har iverksatt et slikt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener beredskapssektoren burde vært ytterligere styrket på et tidligere tidspunkt. Disse medlemmer støtter allikevel en framgangsmåte som medfører en vesentlig forsterkning av førstelinjetjenesten og en omorganisering med sikte på å nå dette målet. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til Difi-rapport 2013:3, der det påpekes at Politidirektoratet må gjennom grunnleggende omstillinger for å «kunne tilføre etaten en reell merverdi».

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener denne rapporten bør veie tungt ved gjennomføringen av en ny driftsstruktur, og at Politidirektoratet derfor vurderes nedlagt.

Disse medlemmer mener det er viktig at politiet har en tilfredsstillende grunnberedskap i hele landet. Disse medlemmer ser derfor nødvendigheten av at det opprettes ett beredskapssenter i hver landsdel. Beredskapssentrene bør som et minimum omfatte helikopterberedskap, politifolk med ekspertise på skarpe oppdrag, og et koordineringsselement ovefor Forsvaret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg poli-

tifaglige innspill om behovet for at politiet, og særlig Beredskapstroppen, kan ha behov for en selvstendig transportkapasitet med helikopter. Disse medlemmer vil følge nøye med på den videre utviklingen i dette spørsmålet.

2.2 Overordnet strategi for å forebygge og håndtere terror, samt trusselbildet

Komiteen vil vise til at terrorisme er alvorlig kriminalitet som ofte har forgreninger på tvers av landegrensener og merker seg at det ikke finnes en allment omforent definisjon av terrorisme. I Norge er det straffeloven og sikkerhetsloven som definerer hva som kan regnes som en terrorhandling.

Komiteen registrerer at det ikke er et tydelig skille mellom terrorisme og andre former for voldskriminalitet, og at attentat, sabotasje, gisseltaking og andre situasjoner der vold benyttes for å oppnå politiske mål, faller inn under fenomenet politisk vold, noe som er et langt mer omfangsrikt fenomen enn terrorisme. Komiteen er derfor enig i at mål og tiltak for å forebygge og håndtere terror også vil bidra til å styrke innsatsen i kampen mot beslektet alvorlig kriminalitet.

Komiteen viser til at regjeringens strategi bygger på følgende mål:

- Forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme
- Samarbeide internasjonalt om forebygging og bekjempelse av terrorisme
- Avverge og avdekke terrorhandlinger før de får sjansen til å finne sted
- Beskytte samfunnet og gjøre det godt rustet mot terrorangrep
- Håndtere terrorangrep på best mulig måte

Komiteen slutter seg til disse målene. Komiteen understreker at implementering og de tilhørende tiltakene må ivareta våre demokratiske verdier, rettsstatens prinsipper, personvern samt innbyggernes og nasjonens trygghet på en balansert måte. Hensikten er å forebygge voldelig ekstremisme.

Komiteen registrerer videre at målene er basert på tanken om et godt fungerende samvirke, der vi skal ha mest mulig ut av samfunnets samlede beredskapsressurser, slik at helheten blir større enn summen av delene. Komiteen merker seg for øvrig at regjeringen legger opp til at eventuelle justeringer og tilpasninger av strategien vil bli gjort ved behov, og at strategien vil bli vurdert i forbindelse med samfunnssikkerhetsmeldingen som hvert fjerde år blir lagt fram sammen med Forsvarets langtidsproposisjon.

Komiteen viser til at sivile myndigheter har primæransvaret for å ivareta samfunnssikkerheten,

mens Forsvarets primær oppgaver er å hevde Norges suverenitet og suverene rettigheter, og forsvare landet mot ytre angrep (statssikkerhet). Komiteen vil peke på at denne arbeidsdelingen har solide politiske og konstitusjonelle røtter i Norge, og at det også er en lang tradisjon for at Forsvaret yter bistand til sivile myndigheters krisehåndtering.

Komiteen merker seg at det kan være glidende overganger mellom terrorisme som en form for kriminalitet, og anslag som tar former som medfører at de blir å anse som væpnede angrep på nasjonen i henhold til FN-pakten. Komiteen vil vise til at det er politiet som har hovedansvaret for å forebygge og bekjempe terror, mens det er Forsvaret som har ansvaret for å håndtere et væpnet angrep på Norge. Videre vil komiteen vise til at det er regjeringen som avgjør om et terrorangrep skal konstateres å være et væpnet angrep.

Komiteen erkjenner at verdenssamfunnet står overfor en vedvarende og alvorlig terrortrussel og at terrorisme ofte har internasjonale forgreninger. Angrepet 22. juli 2011 viser at terrorisme også kan oppstå i Norge, utført av en nordmann og med bakgrunn i norske forhold. Komiteen viser til at trusselbildet som Norge må forholde seg til, påvirkes både av samfunnsutviklingen i Norge og av globale utviklingstrekk.

Komiteen er enig i at trusselbildet må være kjent og forstått for å kunne erkjenne at det foreligger en risiko. Dette omfatter både kunnskap om hvilke aktører som kan ha motivasjon og kapasiteter til å utføre angrep, hvilke metoder som kan være aktuelle og hvilke mål som kan være utsatt. Komiteen viser til at de utviklingstrekk og trusselbilder som meldingen beskriver, er basert på Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Etterretningstjenesten og Nasjonal sikkerhetsmyndighets (NSMs) arbeid med en samordnet risiko- og trusselvurdering for 2013, PSTs åpne trusselvurdering for 2013 og tidligere år, Etterretningstjenestens åpne vurdering Fokus 2013 og TE-SAT 2012 fra Europol (om terrorsituasjonen og trendrapport). Komiteen merker seg for øvrig at beskrivelsen som er gitt om trusselbilde ikke er uttømmende.

Komiteen viser til at det foreligger et komplekst trusselbilde hvor informasjon, kapital, varer og mennesker beveger seg over landegrensene, og at sikkerhets- og etterretningstjenestenes vurdering er at den mest alvorlige trusselen mot Norge og norske interesser i 2013 vil komme fra personer og grupper som har et al-Qaida-inspirert verdensbilde. Komiteen merker seg at trusselvurderingene viser at selv om de organiserte høyre- og venstreekstreme miljøene framstår som mindre truende, kan de utføre vold mot enkelte politiske motstandere eller religiøse og etniske miljøer. Komiteen merker seg videre at enkelt-

personer og små miljøer som opererer uavhengig av de organiserte miljøene representerer en stor utfordring, ifølge trusselvurderingene.

Komiteen vil vise til at meldingen også beskriver et trusselbilde som stadig er i utvikling, både når det gjelder de ulike aktørers intensjoner og kapasiteter, mål og metoder. Komiteen er enig i at for å kunne erkjenne og forstå den risiko Norge og norske interesser vil stå overfor framover, er det nødvendig med god kunnskap. Komiteen er videre enig i at et styrket samarbeid mellom sikkerhets- og etterretningstjenestene nasjonalt, en videreutvikling av arbeidet med felles vurderinger av trusler og sårbarheter og et velfungerende internasjonalt samarbeid med andre lands tjenester, vil være sentralt i arbeidet med å framskaffe et godt kunnskapsgrunnlag. Komiteen merker seg at oppfølging av den kunnskapen om trusler som sikkerhets- og etterretningstjenestene gir oss, fordrer et bredt sett av virkemidler både nasjonalt og internasjonalt. Komiteen er derfor opptatt av at våre sikkerhets- og etterretningstjenester har tilstrekkelig gode rammevilkår for å forebygge og bekjempe terrorisme.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at bevilgningen til PST har økt med 21 prosent fra 2011 til 2012 og at det er ytterligere sterk økning for 2013. Flertallet viser til at PST har offentliggjort regnskaps-tallene for 2011 og 2012, og flertallet er tilfreds med PSTs vurdering av at det er viktig med mest mulig åpenhet rundt PSTs arbeidsbetingelser og resultater. Tallene for 2012 viste at 91 mill. kroner gikk til «operativ avdeling». Flertallet er imidlertid klar over at en langt større del av budsjettet enn dette er knyttet til tjenestens kontraterrorvirksomhet, herunder spaning, analyse og etterforskning som ikke inngår i «operativ avdeling».

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener PST i dag ikke har gode nok rammevilkår. Disse medlemmer ser med bekymring på den nylige offentliggjøringen av PSTs budsjettposter, der det kommer frem at det bare benyttes 91 mill. kroner på bekjempelse av terror. Etter disse medlemmers syn er denne prioriteringen langt fra tilstrekkelig, og PSTs midler bør prioriteres slik at kontraterrorsatsingen økes betraktelig. Disse medlemmer vil sterkt oppfordre regjeringen til å utbedre situasjonen umiddelbart. I denne sammenheng vises det til at Norge bare bruker en tredjedel så mye på kontraterror som vårt naboland Sverige.

Komiteens medlemmer fra Høyre peker på at Høyre ved flere anledninger har etterspurt et

bedre beslutningsgrunnlag for Stortingets behandling av PSTs budsjett, som på en bedre måte enn i dag synliggjør forholdet mellom PSTs oppgaver og de tilhørende ressurser.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener regjeringens plan mot terror er for defensiv. Disse medlemmer skulle ønsket seg både videre økonomiske rammer, og flere konkrete tiltak. Etter disse medlemmers syn utgjør ikke en tilleggsbevilgning på 109 mill. kroner nok til å bringe beredskapen opp på et tilfredsstillende nivå. Disse medlemmer mener for mange nødvendige tiltak utsettes til etter fremleggelsen av politianalysen i juni 2013 og/eller budsjettbehandlingen i 2013–2014. Disse medlemmer vil spesielt rette kritikk mot underfinansieringen av PSTs kontraterrorarbeid, og stiller seg undrende til at det ikke umiddelbart omprioriteres mer til dette formålet i forbindelse med denne meldingen.

Disse medlemmer mener PSTs rammer for kontraterrorarbeid på 91 mill. kroner åpenbart er utilstrekkelige. Disse medlemmer stiller seg uforstående til at regjeringen ikke har sørget for å prioritere denne viktige funksjonen på en bedre måte. Disse medlemmer vil også stille spørsmålsteget ved regjeringens styring av PSTs midler når kun 34 prosent benyttes til oppgavene PST er lovpålagt etter politilovens § 17. Dette utgjør etter disse medlemmers syn en alvorlig brist ved den norske terrorberedskapen som bør utbedres umiddelbart, og ikke i forbindelse med statsbudsjettet 2013–2014.

Disse medlemmer ønsker videre å understreke viktigheten av å ha en fullverdig beredskap over hele landet. I denne sammenheng mener disse medlemmer det er helt essensielt å få på plass et beredskapssenter i hver landsdel. Beredskapssentrene bør inneholde helikopterberedskap, spesialtrent innsatspersonell og et koordineringselement overfor Forsvaret.

På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen planlegge beredskapssentre i hver landsdel parallelt med utredningen av beredskapssenteret i Oslo.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det skal etableres et nasjonalt beredskapssenter i Oslo som skal lokalisere de nasjonale beredskapsressursene: Politiets helikoptertjeneste, beredskapstroppen og hundetjenesten, herunder bombegruppen. Flertallet vil i tillegg vise til at grunnberedskapen for politiet i hele landet skal økes gjennom styrking og opp-

bemannings utrykningsenheter i distrikterne, økt trening for politiet til å håndtere «skyting på gård»-situasjoner, og etablering av minimumsbemannings for alle politiets operasjonssentraler. Flertallet mener disse tiltakene er et godt bidrag for å sikre en god beredskap for politiet i hele Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke Forsvarets viktige rolle i totalberedskapen. Disse medlemmer viser til Innst. 207 S (2011–2012) fra Den særskilte komité, hvor en samlet komité ber regjeringen vurdere hvilke kapasiteter Marinejegerkommandoen (MJK) kan bidra med som strategisk ressurs ved nasjonal krisehåndtering. Disse medlemmer mener MJK vil være en viktig ressurs, spesielt med tanke på aksjoner på og ved sjøen. Politiet bør etter disse medlemmers oppfatning inngå langsiktig samarbeid både med FSK og MJK for å sikre en best mulig beredskapssituasjon. Disse medlemmer ser både på Forsvarets struktur generelt, og spesialavdelingene spesielt, som sterke premissleverandører for beredskapssituasjonen i Norge. Dette medfører et behov for forutsigbarhet knyttet til avdelingenes organisering og slagkraft. Disse medlemmer vil derfor påpeke viktigheten av at endringer i forsvarsstrukturen av betydning må forelegges Stortinget for godkjenning.

Disse medlemmer vil videre vise til at PST mener den største terrortrusselen kommer fra mennesker med et al-Qaida-inspirert verdensbilde. Disse medlemmer ser med bekymring på muligheten for potensielle terrorister til å krysse grensene, og mener derfor grensekontrollen burde forsterkes. Grensekontrollen spiller en essensiell rolle i å stoppe bombemateriale og andre farlige gjenstander før de kommer inn i riket. I denne sammenheng vises det til Dokument 8:94 S (2012–2013), og disse medlemmer slutter seg til de tiltak som her foreslås for å styrke grensekontrollen. Disse medlemmer understreker at tolletaten spiller en viktig rolle i bekjempelse og avverging av terroranslag.

Disse medlemmer mener de foreslåtte innskjerpelser i våpenlovgivningen er et dårlig virkemiddel for å forebygge terrorisme. Disse medlemmer er av den oppfatning at utfordringen kommer fra kriminelle miljøer med ulovlige våpen, og ikke Norges jakt- og våpensportsmiljø. Det vises i denne sammenheng til at Norge har en høy våpentetthet, med ca. 1,2 millioner registrerte våpen, men allikevel har vi tradisjonelt ligget meget lavt på den internasjonale drapsratestatistikken. Disse medlemmer mener det derfor ikke er mulig å sette et likhetstegn mellom graden av lovlig våpentilgang og terrorbekjempelse.

Disse medlemmer mener derfor regjeringens forslag om et generelt forbud mot halvautomatiske våpen er unødvendig, og vil virke hemmende på det norske jakt- og sportsmiljøet. I denne sammenheng vil disse medlemmer henvisse til følgende høringuttalelse fra Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF):

«Påstanden fra 22. juli-kommisjonen om at halvautomatiske våpen har lite med norsk jakttradisjon å gjøre, kjenner vi oss ikke igjen i.»

Disse medlemmer slutter seg til NJFFs vurdering. Det eksisterer i dag flere legitime jakt- og sportsaktiviteter der halvautomatiske våpen er en nødvendighet. Ikke minst vil mange barn og unge rammes, da konsekvensene av regjeringens forslag i realiteten vil bety et forbud mot flere idrettsgrener. Disse medlemmer ønsker derfor på det sterkeste å fraråde regjeringen å foreta innstramminger i våpenlovgivningen.

På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avstå fra å innskrenke dagens våpenlovgivning.»

Disse medlemmer ønsker å berømme Redningsselskapet for den viktige jobben de gjør for å trygge den norske kysten. De siste ti årene har 300 personer blitt reddet fra den visse død, og flere tusen båter har blitt berget.

Komiteen mener derfor det er viktig at Redningsselskapet og andre frivillige organisasjoner gis forutsigbare rammevilkår.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet oppfordrer regjeringen til å sørge for at Redningsselskapet gis trygge og stabile rammer, og at en eventuell nedjustering i tippemidlene kompenseres fullt ut.

Disse medlemmer vil påpeke at 22. juli-kommisjonen trakk frem utfordringer i ledelse og kultur som hovedårsaken til det som gikk galt den 22. juli 2011. Disse medlemmer mener dagens politistruktur er uhensiktsmessig, og fører til uklare ansvarslinjer, spesielt mellom POD og Justisdepartementet. Momenter som dette trekkes også frem i Difi-rapport 2013:3. Etter disse medlemmers oppfatning er POD i dag langt unna å oppfylle den rolle direktoratet var tiltenkt på opprettelsestidspunktet. Den tidligere nevnte Difi-rapporten underbygger her disse medlemmers standpunkt. Disse medlemmer mener derfor det ikke er nødvendig å avvente politianalyseutvalgets innstilling før enkelte reformer iverksettes.

På dette grunnlag fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen starte en styrt avvikling av Politidirektoratet, med sikte på å overføre direktoratets oppgaver til nye og større politiregioner.»

Disse medlemmer viser til at i stortingsmeldingene hvor regjeringen redegjør for ulike tiltak som skal bidra til å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, så omtales ikke SMS-varsling til nødmeldetjenesten. Dette er en helt avgjørende tjeneste for hørselshemmede å ha tilgang til. Disse medlemmer mener det er særdeles viktig å få på plass en slik tjeneste som hørselshemmede og deres organisasjoner etterlyser, og disse medlemmer er ikke tilfreds med statsrådets svar i Dokument nr. 15:1207 (2012–2013) hvor det blir opplyst at man ser for seg at en slik tjeneste er på plass i løpet av 2015. Disse medlemmer viser til at det finnes rimelig teknologi som kan benyttes for å få dette på plass innen kort tid.

På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest tilrettelegge for at nødmelding kan sendes via SMS, og at dette må være på plass innen utgangen av 2013.»

Komiteen viser til at mange innen sikkerhetsbransjen stilte opp under hendelsene i regjeringskvartalet 22. juli 2011. Både DSS sine egne sikkerhetsvakter, som mange sto i første linje når det smalt, og private vektere bidro også til å hjelpe skadde, sikre bygg og plasser og bistå nødetatene der hvor det var behov. Komiteen vil berømme denne innsatsen og merker seg med det at personer innen den private sikkerhetsbransjen både har evne og vilje til å bistå i en eventuell krisesituasjon. Komiteen synes på denne bakgrunn at vekterne bør inkluderes i relevant beredskapsplanlegging.

Komiteen mener at det i arbeidet med å bekjempe terrorisme må gjøres avveininger mellom ulike rettigheter, interesser og målsettinger. Komiteen erkjenner at det kan være krevende å finne balansen mellom for eksempel åpenhet og beskyttelse eller mellom personvern og overvåking. Komiteen vil likevel understreke at alt arbeid med terrorbekjempelse må ha basis i våre grunnleggende verdier, og at Norge skal fremme rettsstatsprinsipper, ivareta menneskerettighetene og utvise respekt for enkeltindividers krav på rettssikkerhet og forutsigbarhet.

2.3 Forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme

Komiteen viser til at evnen til å håndtere konsekvensene av terrorhandlinger skal forsterkes, men at regjeringen ser det som enda viktigere å forebygge slik kriminalitet nasjonalt og internasjonalt. Komiteen er enig i at det er av særlig betydning å forebygge at enkeltpersoner, grupper eller miljøer utvikler en virkelighetsforståelse og en ideologi som kan legitimere eller oppmuntre til voldsbruk og i verste fall terrorisme. Ikke minst i det forebyggende arbeidet mener komiteen at samvirkeprinsippet er svært viktig.

Når det gjelder tiltak for å styrke forebygging, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Styrke samarbeidet mellom politi, kommunale myndigheter og andre lokale aktører
- Utarbeide ny handlingsplan for kriminalitetsforebygging
- Styrke kunnskapsgrunlaget
- Kriminalisere trusler på Internett
- Styrke arbeidet med å forhindre tilvekst til ekstreme miljøer
- Styrke bruken av dialog i det forebyggende arbeidet

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteen vil vise til at mange kommuner, gjennom omfattende samarbeid med lokalt politi på 1990- og 2000-tallet, viste hvordan de kunne bidra til å forebygge ekstremisme. Komiteen er enig med Kommunenes Sentralforbund (KS) i at dette illustrerer hvilken viktig rolle kommunene i så måte også kan spille i dag. Komiteen har merket seg at KS i komitéhøringen 22. april 2013 påpekte nødvendigheten av et sterkt og nært politi, som er til stede i alle kommuner, særlig med tanke på forebyggende innsats, og at KS vil at grunnbemanningen styrkes. Komiteen støtter dette.

Komiteen ser behovet kommunene har, og som KS påpeker, for å ha nødvendig tilgang til analyser av den lokale situasjon og det nasjonale trusselbildet, for å gjøre en god jobb med å forebygge ekstremisme og avverge vold og terror. Komiteen mener dette må skje på en hensiktsmessig måte fra politiets side, eksempelvis gjennom politirådene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at selv om dialog i mange tilfeller kan være et adekvat virkemiddel, må det understrekes at det overfor enkelte grupper bør avstås fra dialog. Enkelte ekstremistiske grupper bør ikke legitimeres som en likeverdig samtalepartner i en dialog med norske myndigheter. Dette gjelder spesielt internasjonale terroristgrupper som åpenbart

har et udemokratisk og voldsforherligende formål i strid med folkeretten.

Komiteen mener det er viktig at PST har tilstrekkelig kapasitet i politidistriktene for å avdekke og avverge enkeltpersoner og miljøer som kan utgjøre en trussel og planlegge voldsaksjoner og angrep på vitale samfunnsinteresser.

Komiteen er enig i at forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme må baseres på et bredt spekter av virkemidler. På mange felt er det ikke først og fremst myndighetenes innsats som er viktig, men like mye at vi alle, som enkeltpersoner og samfunn, bidrar til å opprettholde felles holdninger og verdier som avviser vold som politisk våpen. Komiteen er også av den oppfatning at et inkluderende samfunn som verdsetter mangfold, som har en åpen og kritisk samfunnsdebatt der hatefulle ytringer imøtegås og som hegner om viktige humane og demokratiske fellesverdier, virker generelt forebyggende på radikalisering. Komiteen slutter seg også til at myndighetene har et ansvar for å legge til rette for at samfunnet preges av demokratiske verdier, rettsstatens prinsipper, personvern samt ivaretagelse av innbyggernes og nasjonens trygghet. Komiteen legger vekt på den brede erkjennelsen av at man lever i et godt og trygt land, med mulighet til å realisere egne drømmer, vil være av stor betydning i arbeidet med å forebygge voldelig ekstremisme.

Komiteen vil også framheve den verdifulle forebyggende innsatsen som utføres av frivillige lag og foreninger, humanitære og religiøse organisasjoner og engasjerte enkeltpersoner. Etter komiteens mening er den innsatsen som utøves av disse et viktig fundament for å forhindre framvekst av voldelig ekstremisme.

Komiteen ønsker i denne sammenheng å påpeke viktigheten av å bevare en bred ytringsfrihet, med en høy terskel, også for ytringer man selv finner forkastelige. Komiteen vil derfor understreke viktigheten av at ytringsfriheten ikke bør innskrenkes i noen form i forhold til dagens nivå. Meningsbrytninger, der konspiratoriske og ekstreme meninger tilbakevises i full offentlighet, er en av de viktigste forebyggingsmekanismer mot ekstremisme og radikalisering.

2.4 Samarbeide internasjonalt om forebygging og bekjempelse av terrorisme

Komiteen viser til at økt globalisering innebærer at handlinger i en del av verden kan få konsekvenser helt andre steder. Det er etablert transnasjonale terrornettverk og flere steder er det koblinger mellom internasjonal terrorisme og lokale eller regionale konflikter. Komiteen viser videre til at en særlig utfordring er terroristers mulighet til å operere

med utgangspunkt i såkalte svake statsdannelser, og at det også er stadig flere eksempler på koblinger mellom terrorisme og annen organisert kriminalitet.

Komiteen er enig i at styrket internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å redusere trusselen fra internasjonal terrorisme mot Norge og norske interesser, og at FN, NATO, EU og andre internasjonale organisasjoner er viktige samarbeidspartnere i dette arbeidet, i tillegg til bilateralt samarbeid med enkeltland eller grupper av land.

Når det gjelder tiltak for å styrke det internasjonale samarbeidet om forebygging og bekjempelse av terrorisme, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Fortsette arbeidet for å styrke og samordne den norske innsatsen på det internasjonale området mot terrorisme og voldelig ekstremisme, også i lys av andre globale sikkerhetstrusler
- Se Norges internasjonale innsats i sammenheng med vår innsats her hjemme og trekke veksler på nasjonale erfaringer og prioriteringer der dette er naturlig
- Styrke FNs overordnede og koordinerende rolle i arbeidet mot internasjonal terrorisme gjennom å styrke arbeidet for en helhetlig konvensjon mot terrorisme, økt oppslutning om FNs globale strategi mot terrorisme, og styrke FNs koordineringsmekanismer
- Fremme respekten for menneskerettighetene og for rettsstatsprinsippene som en viktig del av arbeidet mot terrorisme
- Fremme demokrati, styresett og sikkerhetssektoren i svake statsdannelser og andre land som er særlig truet av terrorisme
- Se innsatsen for å bekjempe internasjonal terrorisme i sammenheng med arbeidet mot annen organisert kriminalitet
- Videreføre arbeidet for fred og forsoning som en del av det langsiktige arbeidet i forebygging av terrorisme
- Styrke arbeidet mot terrorfinansiering i samarbeid med FN, Financial Action Task Force (FATF), International Monetary Fund (IMF) og Verdensbanken
- Bidra til å hindre spredningen av masseødelegelsesvåpen

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteen er videre enig i at arbeidet mot terrorisme krever en helhetlig og langsiktig tilnærming innenfor rammen av folkeretten, og slutter seg til prinsippet om at respekt for rettsstatsprinsipper, demokrati, menneskerettigheter og folkeretten skal være utgangspunkt for alt arbeid i kampen mot terrorisme nasjonalt og internasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at FN har et særlig ansvar for å koordinere den globale innsatsen mot terrorisme, og er enig i at det er viktig å styrke FNs rolle i dette arbeidet for å sikre at den internasjonale innsatsen er forankret i og følges opp i alle land.

Komiteen ønsker å ta avstand fra all form for statlig pengestøtte til terrororganisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet understreker at dette også omfatter direkte og indirekte bistand til organisasjoner som defineres på terrorlistene til anerkjente og nøytrale land og/eller institusjoner. Disse medlemmer oppfordrer i denne sammenheng regjeringen til å kutte pengestøtten til Hamas og liknende organisasjoner som i dag mottar norsk pengestøtte.

Komiteen er opptatt av et godt internasjonalt samarbeid om disse spørsmål, og vil også fremme ved å den brede innsatsen mot terrorisme som en del av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet må følges opp i det nordiske samarbeidet.

Komiteen viser til at FN har et særlig ansvar for å koordinere den globale innsatsen mot terrorisme, og er enig i at det er viktig å styrke FNs rolle i dette arbeidet. Komiteen mener det er viktig at den internasjonale innsatsen mot terrorisme både forankres i demokratiske land og samtidig følges opp i alle land.

2.5 Avverge og avdekke terrorhandlinger før de får sjansen til å finne sted

Komiteen viser til at terror og terrorplanlegging ofte skjer over landegrensene, og at tidlig forebygging i Norge ikke hindrer at terrorister som kommer utenfra kan gjennomføre terrorhandlinger i Norge eller mot norske interesser i utlandet. Myndighetene må derfor være i stand til å avdekke planer om terrorhandlinger og gjennomføre tiltak som kan avverge at planene blir gjennomført. For å kunne oppnå dette, vil komiteen vise til at vi er avhengige av robuste og effektive sikkerhets- og etterretningstjenester, samtidig som tjenestene må ha god oversikt over trusselaktørene og være proaktive i møtet med et trusselbilde i stadig utvikling.

Når det gjelder tiltak for å styrke arbeidet med å avdekke og avverge terror, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Foreta nødvendige endringer og avklaringer i lov- og regelverk slik at PST kan innhente, behandle og formidle informasjon

- Sikre PST tilgang til blant annet passregister og førerkortregister
- Fremme en lovproposisjon om oppfølging av Metodekontrollutvalget og PSTs forslag til endringer av reglene om skjulte tvangsmidler og anonym vitneførsel
- Opprettholde en sterk og relevant Etterretningstjeneste
- Etablere felles kontraterrorssenter, mellom Etterretningstjenesten og PST
- Videreutvikle samordnet risiko- og trusselvurdering fra Etterretningstjenesten, NSM og PST
- Aktivt opprettholde og bygge ut det internasjonale samarbeidet mellom politi, sikkerhets- og etterretningstjenester som Norge deltar i
- Fremme en lovproposisjon om styrking av den rettslige adgangen til å straffeforfølge forberedelser til terrorrelaterte handlinger
- Foreslå endringer i utlendingsloven for å gi bedre mulighet til å utvise utlendinger som utgjør en alvorlig sikkerhetstrussel.

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteen er enig i at sikkerhetstjenestene skal arbeide under tydelige rettslige rammebetingelser. Ved utforming av lov og forskrifter må hensynet til en effektiv bekjempelse av terrorisme balanseres mot enkeltindividenes krav på personvern. Komiteen er for øvrig opptatt av at våre sikkerhets- og etterretningstjenester har tilstrekkelig gode rammevilkår for å avdekke og avverge terrorisme.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil i denne sammenheng påpeke viktigheten av at regjeringen sørger for at PST har tilstrekkelige midler for å kunne drive et tilfredsstillende kontraterrorarbeid. Disse medlemmer ber derfor regjeringen umiddelbart øke PSTs operative budsjett.

Komiteen understreker at god etterretningsinformasjon er en viktig del av myndighetenes beslutningsgrunnlag for å forbygge, avverge, beskytte mot og håndtere terrorhandlinger. Komiteen vektlegger betydningen av at samarbeidet mellom PST og E-tjenesten må være effektivt, og eventuelt utvides med tanke på målrettet informasjonsbehandling, informasjonsutveksling og oppfølging.

Komiteen viser til at en forutsetning for et godt og effektivt samarbeid mellom PST og E-tjenesten er at det ikke er tvil om hjemmelsgrunnlaget for informasjonsdelingen.

Komiteen viser til gode erfaringer under felles terrorøvelse med nordiske politistyrker i Stavern i 2013, og ber om at de nordiske lands politistyrker øker sitt samarbeid. Ikke bare ved øvelser, men at det

også legges til rette for at nordiske politistyrker i større grad kan bistå hverandre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener regjeringen i denne sammenhengen bør se på muligheter til å forandre den såkalte håndhevelsesinstruksen/internasjonal instruks slik at nordisk beredskapsbistand blir enklere å få på plass i en krisesituasjon.

2.6 Beskytte samfunnet og gjøre det godt rustet mot terrorangrep

Komiteen viser til at kritisk infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner må sikres slik at risikoen for at de slås ut ved terrorangrep reduseres. Både offentlige myndigheter og private aktører som har ansvar for kritisk infrastruktur eller kritiske samfunnsfunksjoner må vite hvor de er sårbare, slik at sårbarheten reduseres til et akseptabelt nivå. Komiteen viser til at den enkelte virksomhet har et selvstendig ansvar for både egenbeskyttelsen og beskyttelsen av samfunnskritisk infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner som de forvalter, samtidig som politiet og Forsvaret skal være i stand til å kunne utøve beskyttelse av viktige objekter når trusselsituasjonen tilsier at det er behov for det. Komiteen viser til at det skal skapes flere barrierer som vanskeliggjør terrorangrep og som reduserer konsekvensene av eventuelle angrep, samtidig som det skal sikres reserved løsninger for kritisk infrastruktur man ikke kan klare seg uten en periode.

Når det gjelder tiltak for å styrke beskyttelsen mot terrorangrep, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Prioritere arbeidet med utpeking og beskyttelse av skjermingsverdige objekter mot spionasje, sabotasje og terrorhandlinger
- Revidere sikkerhetsloven
- Styrke det generelle arbeidet med å sikre kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner
- Forbedre samfunnets IKT-sikkerhet gjennom oppfølging av den nye nasjonale strategien for informasjonssikkerhet og den tilhørende handlingsplanen
- Gjennomgå regelverket for sikkerhetssoner for petroleumsinstallasjoner offshore
- Revidere havnesikringsforskriften for å gjøre regelverket mer hensiktsmessig når det gjelder sikringstiltak i havner
- Ivareta hensynet til sikkerhet i planleggingen og oppbyggingen av nytt regjeringskvartal og i de midlertidige lokalene til departementene
- Sørge for å bistå nordmenn i utlandet i krisesituasjoner, herunder terrorangrep, og sørge for at sikkerheten til norske diplomater og annet

personell ved norske utenriksstasjoner er godt ivaretatt

- Sørge for at politiet og Forsvaret har et koordinert planverk for beskyttelse av objekter ved bruk av sikringsstyrker
- Innføre strengere regulering av og kontroll med bombekjemikalier, og forby privatpersoners tilgang til en rekke slike stoffer

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen vil stramme inn våpenlovgivningen og bedre kontrollen og oppfølgingen av personer som innehar eller ønsker å erverve skytevåpen

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter ikke forslaget om våpenlovgivningen.

Komiteens medlemmer fra Høyre registrerte med betydelig undring og overraskelse at tre viktige departementer, Olje- og energidepartementet, Helsedepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, ikke hadde meldt inn oversikt over terrormål som trenger beskyttelse innen fristen, slik sikkerhetsloven krever (jf. bl.a. Aftenposten, 19. mars 2013). Etter disse medlemmers mening er dette alvorlig, og det underbygger behovet for å styrke beredskapsfokus ved SMK.

Komiteen viser til at et grunnleggende gode i et åpent og demokratisk samfunn, er muligheten til å bevege seg fritt, og at sikkerhetstiltak derfor så langt som mulig ikke må føre til lukkede byrom eller skape unødvendig stor avstand mellom offentlige myndigheter og publikum. Komiteen er enig i at man må finne en fornuftig og god balanse mellom åpenhet og beskyttelse.

Komiteen vil understreke at cyberdomenet og Internett gir enorme muligheter for innovasjon, ytringsfrihet og demokratiutvikling. Men samtidig som mulighetene til utvikling øker, blir vi også mer avhengige av teknologien. Komiteen vil også peke på at parallelt med dette avdekkes det også sårbarhet og risiko som følge av denne utviklingen.

Etter komiteens mening blir vi i dagens samfunn i økende grad avhengig av datateknologi og digital infrastruktur. Teknologien er en forutsetning for mange viktige funksjoner og tjenester, og tilgang til mye viktig informasjon. Men dette er teknologi og nettverk som også har svakheter og som potensielt er sårbart for angrep og kriminell utnyttelse og som set-

ter systemer og viktige samfunnsfunksjoner helt eller delvis ut av spill.

Komiteen merker seg at det i PSTs trusselvurdering fremgår at det er økende aktivitet fra andre lands etterretningstjenester og private selskaper rettet mot Norge. Digital spionasje brukes i stadig større grad. Stadig mer sensitiv informasjon ligger tilgjengelig på nettet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre mener at temaet informasjonssikkerhet er viet for liten plass i stortingsmeldingen. Disse medlemmer merker seg henvisningen til den nasjonale strategien for informasjonssikkerhet (fra desember 2012). Etter disse medlemmers mening er denne strategien et skritt i riktig retning. Men etter disse medlemmers mening har den svakheter som svekker strategien som et aktivt verktøy. Disse medlemmer peker særlig på at strategien formulerer syv strategiske hovedprioriteringer, men at disse er innbyrdes uprioritert. Strategien har ikke en overordnet visjon for informasjonssikkerheten eller et formulert ønsket sluttresultat. Strategien sier lite om utholdenhet og robusthet mot spionasje, angrep, hacking og cyberkriminalitet.

Komiteen vil også peke på at erfaring fra nyere tids krigs- og konfliktsituasjoner viser at cyberoperasjoner rettet mot sivil IKT-infrastruktur kan forventes å være innledningen til et militært anslag. I innledende fase kan det ofte være vanskelig å vite om et cyberangrep er innledningen til et militært angrep eller om det er en kriminell handling. I en slik uavklart situasjon er det viktig at både sivile og militære myndigheter iverksetter nødvendige tiltak for å avverge/begrense virkningen av cyberangrepet og forsøker å identifisere hvem som står bak.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre etterlyser en mer offensiv tilnærming, som kan møte de reelle utfordringer innen dette feltet. Disse medlemmer vil særlig peke på svakheten med at regjeringen ikke samler det nasjonale ansvaret for informasjonssikkerhet i et departement.

Komiteen ønsker en enda større satsing på samarbeid med sivile kompetansemiljøer, næringsliv og utdanningsinstitusjoner. Informasjonssikkerhet er et komplekst fagfelt, i stadig endring og med nye utfordringer. Utdanning og forskning på dette området må derfor prioriteres.

Komiteen understreker betydningen av at etableres norske kompetansemiljøer innen informasjonssikkerhet. Særlig arbeidet ved Høgskolen i Gjø-

vik er interessant. Komiteen peker på innstillingen fra Stortingets særskilte komité (Innst. 207 S (2011–2012)), som uttalte om Høgskolen i Gjøvik at:

«Komiteen ser positivt på etableringen av sentret og mener regjeringen bør vurdere hvordan sentret kan støttes for å videreutvikle arbeidet.»

Komiteen viser for øvrig til merknadene om dette i innstilling til Meld. St. 29 (2012–2013).

Komiteen viser til at informasjonssikkerhet er et tema hvor landegrenser har en underordnet betydning for trusselbildet. Komiteen vektlegger betydningen av internasjonalt samarbeid både for å styrke informasjonssikkerheten og for å etablere internasjonale regler for forebygging og bekjempelse av cyberrelatert kriminalitet, spionasje, sabotasje og angrep.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støtter regjeringens tilnærming til ny våpenlov og at våpenkontrollen styrkes. Flertallet har også merket seg at Norsk Jeger- og Fiskerforbund mener at man med denne tilnærmingen er inne på riktig spor i prosessen fram mot en ny våpenlov. Forbundet understreker viktigheten av et godt våpenregister, noe flertallet støtter. For å sikre god kontroll med skytevåpen og våpentillatelse er det etter flertallets mening behov for en oppgradering av politiets våpenregister. Det bør gis bedre søkemuligheter for å kunne hente ut nødvendig statistikk til bruk for politiets våpenforvaltning, samt automatisert mulighet for oppdatering av personopplysningene i registeret. I tillegg bør alle registreringene i forbindelse med en slik oppgradering gjennomgås for å sikre rett innhold. En slik oppgradering bør skje før en eventuelt vurderer oppkobling mot strafferegisteret.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet stiller seg uforstående til regjeringens tilnærming til ny våpenlov. Disse medlemmer mener det er kriminelle med illegale våpen som er utfordringen. Det å innskrenke våpenlovgivningen overfor lovlidige jeger- og våpensportsentusiaster, vil derfor ramme skjevt og medføre store problemer for jakt- og våpensportsmiljøet. Disse medlemmer vil understreke at de foreslåtte endringer vil ramme enkelte grener av barne- og ungdomsidretten hardt. Disse medlemmer vil derfor oppfordre regjeringen til å avstå fra å forandre dagens våpenlovgivning.

Disse medlemmer mener allikevel at det må gjøres en formidabel innsats for å hindre kriminelles tilgang til våpen. 22. juli-rapporten tar opp problemstillingen med at strafferegisteret per dags dato ikke samkjøres med våpenregisteret. Dette utgjør en al-

vorlig sikkerhetstrussel, og det ble avdekket 5 000 kriminelle med våpen da en tilsvarende ordning ble innført i Finland. Disse medlemmer oppfordrer derfor regjeringen til umiddelbart å få på plass rutiner som sørger for at strafferegisteret kontrolleres opp mot våpenregisteret.

På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart sørge for at en forsvarlig samordning av våpen og straffesaksregisteret kommer på plass.»

2.7 Håndtere terrorangrep på best mulig måte

Komiteen viser til at det er en grunnleggende oppgave for myndighetene å beskytte befolkningen. Når et terrorangrep er et faktum, må myndighetene sørge for at befolkningen påføres minst mulig skade og belastning. Følgene av angrepet må håndteres, og eventuelle nye angrep må forsøkes avdekket og avverget. Komiteen viser til at det er politiets ansvar å håndtere terrorhandlinger, men at vi også må benytte oss av de totale beredskapsressursene som sivile myndigheter, private aktører/frivillige og Forsvaret rår over, ved slik krisehåndtering.

Når det gjelder tiltak for å styrke evnen til å håndtere terrorangrep, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Styrke politiets evne til å løse skarpe oppdrag ved økt kapasitet, kompetanse og tilgjengelighet
- Styrke kompetansen til alle stabsfunksjoner i politiet
- Videreføre det høye opptaket ved Politihøgskolen
- Styrke politiets informasjons- og kommunikasjonsløsninger
- Styrke politidistriktenes operasjonssentraler
- Be Politidirektoratet vurdere konkrete krav til responstid
- Iverksette nytt system for varsling i politiet
- Iverksette planlegging av nasjonal politioperativ sentral
- Gjennomføre planene om et senter for politiets nasjonale beredskapsressurser
- Tydeliggjøre krav og standarder for politiets nasjonale beredskapsressurser
- Forankre bistandsinstruksen i en ny lov om Forsvarets bistand til politiet
- Etablere militær helikopterberedskap med Bell 412 helikopter i Nord-Norge som kan yte alminnelig bistand til politiet
- Legge fram en langsiktig plan for videreutvikling av politiet

- Legge til rette for et godt oppfølgingstilbud til berørte og rammede etter 22. juli 2011 og andre katastrofer og kriser
- Vurdere å fastsette en kongelig resolusjon for redningstjenesten
- Vurdere behovet for et nasjonalt register for redningsressurser
- Fastsette retningslinjer for nødetatenes samarbeid i usikre områder
- Sørge for at nødetatene i sine innføringsplaner har rutiner og systemer som sikrer kommunikasjon frem til landsdekkende Nødnett er ferdig utbygget
- Sørge for at landsdekkende Nødnett kommer på plass innen utgangen av 2015, og sikre at Nødnett i drift er et trygt og effektivt verktøy for alle nødetatene
- Innlemme frivillige redningsorganisasjoner som brukere i Nødnett
- Utarbeide en nasjonal strategi for håndtering av angrep med kjemiske, biologiske, radiologiske og nukleære midler (CBRN)
- Forsterke innsatsen mot terrorangrep utført ved hjelp av IKT

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre vil allikevel påpeke at regjeringen ikke burde anse denne listen som uttømmende.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet ønsker i denne sammenheng å vise til at regjeringen burde vurdere å få på plass en jobbgaranti for politistudenter. En slik jobbgaranti er etter disse medlemmers syn nødvendig for å nå det tverrpolitiske målet om 2 politifolk pr. 1 000 innbyggere innen 2020. I denne sammenheng viser disse medlemmer til Dokument 8:97 S (2012–2013), og slutter seg til argumentasjonen i dette forslaget. Disse medlemmer ønsker på denne bakgrunn å fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å få på plass en jobbgaranti for politistudenter, i overensstemmelse med forutsetningene i Dokument 8:97 S (2012–2013).»

Disse medlemmer ønsker videre å påpeke nødvendigheten av at politiet har tilgang til helikopterkapasitet i hele landet. Disse medlemmer mener det er positivt at politiet nå får tilgang til et helikopter i Bodø, men mener også at dette på ingen måte er tilstrekkelig. Disse medlemmer vil der-

for oppfordre regjeringen til å få på plass politihelikopterkapasitet i hele landet.

Komiteen vil igjen fremheve at angrepene 22. juli 2011 viste at Norge ikke var godt nok forberedt på terroranslag, og at rapporten fra 22. juli-kommisjonen viser at store deler av landets beredskap ikke fungerte. Komiteen er derfor svært opptatt av at regjeringen fokuserer på totale beredskapsressurser og sørger for at dette apparatet er i stand til å ivareta den grunnleggende myndighetsoppgaven om å beskytte befolkningen. Komiteen vil understreke at dette også krever at regjeringen stiller de nødvendige midler og ressurser til disposisjon. Komiteen er enig med regjeringen i at politiets beredskap og krisehåndteringsevne skal styrkes. Videre er komiteen enig i at samarbeidet og samvirket mellom politiet, de andre nødetatene, Forsvaret og frivillige skal styrkes og videreutvikles. Komiteen mener det er viktig at de frivillige rednings- og beredskapsorganisasjonene innlemmes i Nødnett, og at dette skjer i takt med utbyggingen av Nødnett i landet.

Komiteen mener at Teknologirådet i komiteens høring 22. april 2013 presenterte mange interessante tiltak og ideer om hvordan potensialet i IKT bedre kan utnyttes for å skape et mer slagkraftig politi. Komiteen er enig med Teknologirådet i at den teknologiske utviklingen og digitaliseringen av samfunnet har endret premissene for beredskapsarbeidet, og bør endre politiets metoder og organisering framover. Komiteen ser med interesse på Teknologirådets pågående prosjekt «Sikkerhet og åpenhet etter 22. juli», der det gjøres analyse av det nye mulighetsrommet som digitalisering, smartmobiler og dataanalyser nå gir for politiets arbeid. Komiteen mener dette framskaffer kunnskap som vil kunne være nyttig i Politidirektoratets arbeid med en helhetlig IKT-strategi.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener det er kritikkverdig at flere IKT-prosjekter de siste årene har sprengt kostnadsrammene. Disse medlemmer vil henviser til at flere land allerede har utviklet gode systemer for IKT i politisammenheng. Disse medlemmer ønsker derfor å oppfordre regjeringen til å se på muligheten for innkjøp og tilpassing av eksisterende systemer fremfor selv å utvikle nye systemer fra bunnen av.

Komiteen viser til brev til komiteen fra justis- og beredskapsministeren, datert 10. april 2013, i forbindelse med Dokument 8:40 S (2012–2013), hvor statsråden redegjør for IKT-prosjekter og Merverdi-programmet. Komiteen har merket seg at justis- og beredskapsministeren har varslet en bred orientering om IKT i politiet i Prop. 1 S (2013–2014).

Etterkomiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, sin vurdering er det viktig at alle innbyggere skal ha mulighet til å varsle om nødsituasjoner enkelt og raskt. Flertallet merker seg at regjeringen har annonsert at nødmeldetjenesten vil utvides til å kunne motta SMS-meldinger innen 2015. Flertallet vil videre peke på de muligheter ny teknologi gir for overføring av digital informasjon fra publikum til nødetatene i kritiske situasjoner, og at det er viktig at mulighetene med ny teknologi på sikt innarbeides som integrert del av nødetatens mottaksapparat.

Flertallet vil særlig understreke viktigheten av at hørselshemmede og døve kan komme i direkte kontakt med nødetatene, ved hjelp av SMS, så snart dette praktisk lar seg gjøre.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet vil sterkt understreke viktigheten av at hørselshemmede og døve kan kommunisere med nødetatene. Dette er et spørsmål om liv og død, og det er etter disse medlemmers oppfatning bare flaks som har gjort at vi ikke har hatt flere alvorlige hendelser på bakgrunn av denne problematikken. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn understreke viktigheten av at regjeringen straks sørger for at SMS-varsling for hørselshemmede kommer på plass.

Komiteen viser til mulighetene for å bruke stedsinformasjon, bilder og video fra publikum i nødsituasjoner og ved nødmeldinger.

Komiteen mener det i en krisesituasjon er viktig med informasjonssystemer som raskt kan levere et mest mulig korrekt, helhetlig og fullstendig situasjonsbilde. Særlig når flere hendelser inntreffer samtidig, er det viktig at alle nødetatene forstår situasjonen likt og kan utveksle informasjon på tvers. Komiteen mener det er viktig at IKT-systemene i størst mulig grad sys sammen og kobles til politiets operasjonssentral. Komiteen vil videre vektlegge at det er viktig at politiet har IKT-systemer som gjør at en raskt kan søke gjennom politiets samlede informasjonsmengde og gjøre sammenstillinger og analyser som kan gi et bedre beslutningsgrunnlag i sannhet. Komiteen peker på at det er viktig at operasjonssentralen og politiet i felt kommuniserer og samhandler godt og effektivt. Komiteen viser til midlene som i Prop. 77 S (2012–2013) ble bevilget til å kjøpe inn nettbrett til bruk i operativ tjeneste i politiet.

Komiteen mener politiet med sine data kan tegne et detaljert bilde av kriminalitetslandskapet og hvordan dette utvikler seg over tid. Komiteen mener at politiets operative IKT-systemer må legges opp

slik at de gir politiet anledning til å gjøre analyser og avdekke mønstre i kriminalitetsdataene, med det formål å forebygge kriminalitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det skal etableres et beredskapssenter i Oslo som skal lokalisere de nasjonale beredskapsressursene: Politiets helikoptertjeneste, beredskapstroppen og hundetjenesten, herunder bombegruppen. Dette innebærer naturlig nok et omfattende arbeid. Flertallet vil påpeke viktigheten av at reguleringsplan for formålet kan foreligge i 2014. Flertallet viser til at det er en rekke aktører involvert i dette prosjektet, og at det er svært viktig at arbeidet gis høy prioritet i alle ledd. Flertallet viser til at regjeringen tar sikte på at Beredskapssenteret skal være ferdigstilt innen 1. januar 2018.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre har merket seg at det er bevilget midler til prosjektering av det nye beredskapssenteret i statsbudsjettet. Det er etter disse medlemmers oppfatning positivt at det omsider er tatt en avgjørelse om at det skal etableres et beredskapssenter, men det råder usikkerhet om både tomtens egnethet, gjennomføringstid og finansieringsbehov.

Disse medlemmer mener det haster med å få på plass et slikt senter og vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremlegge en fremdriftsplan for gjennomføring av nytt beredskapssenter i Oslo-området.»

Komiteen vil vise til at terrortruslene er asymmetriske i sin natur, og at skillet mellom innenlandske og utenlandske trusler blir utydelige. Slik vi så eksempel på i konflikten rundt de danske Muhammedkarikaturene, hvor truende hendelser i utlandet var tett knyttet til trusselbildet nasjonalt.

Etter komiteens mening er det viktig å ta inn over seg at det tradisjonelle skillet mellom sivil og militær sektor ikke nødvendigvis er en hensiktsmessig tilnærming i bruken av beredskapsressursene.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser derfor til at Høyre ved flere anledninger har foreslått en lovregulering av dette samspillet. Disse medlemmer legger til grunn at Justis- og beredskapsdepartementets avslag på anmodningen om håndhevelsesbistand fra forsvarets helikoptre fra Oslo politidistrikt i forbindelse med Stortingets åp-

ning 2. oktober 2012 ikke er definerende for senere saker.

Komiteen vil påpeke viktigheten av at politiet sikres bistand uten opphold, innenfor lovens rammer, når de ber Forsvaret om dette. Komiteen vil videre understreke at politiet hurtig ber om militær bistand når situasjonen tilsier det. Komiteen er opptatt av at man senker terskler og fjerner flaskehals, og mener det vil være en fordel at det utarbeides rutiner og forhåndsdefinerte situasjoner hvor Forsvaret skal bistå politiet ved anmodning. Komiteen viser også til at ny bistandsinstruks om Forsvarets bistand til politiet ble vedtatt av regjeringen i statsråd den 22. juni 2012.

Komiteen mener at bruk av Forsvarets ressurser i fred vil måtte bero på et identifisert sivilt behov for bistand. Komiteen ser det som ønskelig at Stortinget på generelt grunnlag vurderer hvilke grenser som bør fastsettes for bruk av militære ressurser og militær makt i forbindelse med sivile oppdrag, og dermed overfor sivile borgere. Komiteen anser dette som den fremgangsmåten som i størst mulig grad vil følge Grunnloven § 99 annet ledd om forbudet mot «militær Magts Anvendelse mod Statens Medlemmer, uden efter de i Lovgivningen bestemte Former». Slik vil anvendelsen av Forsvaret til sivile behov ha den nødvendige legalitet og legitimitet i oppdragene som gis av sivile myndigheter. Komiteen støtter derfor at regjeringen har igangsatt et arbeid om å forankre bistandsinstruksen i forslag til ny lov om Forsvarets bistand til politiet.

Komiteens medlemmer fra Høyre konstaterer at Høyres forslag om en slik lovregulering er nedstemt flere ganger. Utfra sakens viktighet er derfor disse medlemmer tilfredse med at regjeringen nå har signalisert at den vil arbeide fram en slik lovregulering.

Komiteen peker på at de overordnede retningslinjer for Forsvarets bistand til politiet styres av bistandsinstruksen. Vurderingen av bruken av Forsvaret som ressurs ligger imidlertid i dag på den enkelte politimester. Komiteen frykter at det kan være en for stor kulturforskjell mellom politi og Forsvar til at det faller naturlig for en del politimestere å be om Forsvarets bistand. I mange tilfeller vil det også mangle kunnskap om hva Forsvaret faktisk kan bistå med.

Komiteen ber regjeringen sikre at det foreligger konkrete oversikter over hvilken bistand Forsvaret kan yte de enkelte politidistrikt ved terrorangrep eller store katastrofer, samt forventet faktisk tidsbruk for å mobilisere den enkelte ressurs.

Komiteen ønsker en utdyping av viktige beredskapsmessige spørsmål i grensedragningen mellom politioppgaver og Forsvarets bistand. Komiteen peker særlig på fire forhold:

- Gråsoneproblematikk knyttet til Forvarets selvstendige plikt til å iverksette tiltak med bakgrunn i kongelig res. av 10. juni 1949 om «væpnet angrep på Norge» – ved ukjent gjerningsmann.
- Konkrete operative vurderinger knyttet til spesialstyrker og helikopterkapasitet.
- Felles beredskapselementer – for eksempel samtrening, felles infrastruktur og baseløsninger mv.
- Heimevernet som beredskapsressurs.

Komiteen har merket seg hvordan hendelser og øvelser har avslørt svakheter i prosedyrer og praksis knyttet til Forsvarets bistand til politiet. Komiteen mener at det er behov for å sikre bedre koordinering og mer effektiv samhandling mellom politi og forsvar. Dette krever både forbedringer i det formelle rammeverket og praktiske tiltak, særlig knyttet til felles øvelser og samtrening. Erfaringen fra skarpe situasjoner og øvelser peker i retning av at det særlig på politimester- og øvrig ledelsesnivå i politiet og i Justis- og beredskapsdepartementet er et behov for å klargjøre og effektivisere prosessene for anmodning om bistand fra Forsvaret. Dette synes å være en kultur- og ledelsesutfordring, mer enn en mangel i dagens formelle regelverk.

Komiteen etterlyser konkrete tiltak for å sikre at evalueringer etter øvelser og større hendelser fører til endring. Eksempelvis viste Øvelse Tyr i november 2012 at flere av forbedringspunktene fra 22. juli 2011 ikke fungerte i praksis.

2.8 Ledelse, holdninger og kultur – tiltak og oppfølging av 22. juli-kommisjonens hovedfunn

Komiteen viser til at 22. juli-kommisjonen konkluderer med at viktige deler av beredskapen og vår evne til krisehåndtering sviktet 22. juli 2011. Kommisjonen påpeker bl.a. på s. 15:

«Tragedien 22/7 avdekker behov for mange slags endringer i planverk og regler, i disponering av kompetanse og ressurser, i organisasjonskultur, prioriteringer og fokus, ja, til og med i samfunnets holdninger.»

Komiteen vil vise til at selv om kommisjonen plasserer oppfølgingsansvaret på flere, retter hovedanbefalingen seg mot ledere i forvaltningen. Komiteen har merket seg at Kommisjonen anbefaler at ledere på alle nivåer i forvaltningen systematisk arbeider med å styrke sine egne og organisasjoners grunnleggende holdninger og kultur knyttet til:

- Risikoerkjennelse
- Gjennomføringsevne
- Samhandling
- IKT-utnyttelse
- Resultatorientert lederskap

Komiteen merker seg at regjeringen anser det som en av sine hovedoppgaver å styrke måten ledere i forvaltningen arbeider med samfunnssikkerhet og beredskap på. Komiteen er enig i at det må arbeides målrettet for å styrke kompetanse, ledelse, holdninger og kultur innen samfunnssikkerhet og beredskap, for å gjøre det norske samfunnet bedre rustet til å forebygge og håndtere terror. Komiteen vil samtidig understreke at økte bevilgninger, tilstrekkelige ressurser, endringer i planer og nye rettslige rammebetingelser er nødvendig for å nå denne målsettingen.

Når det gjelder tiltak for å styrke arbeidet med «ledelse, holdninger og kultur» som oppfølging av 22. juli-kommisjonens hovedanbefaling, merker komiteen seg at regjeringen vil:

- Videreutvikle ledelse i staten, fra topplederkonferanser med samfunnssikkerhet og beredskap på dagsordenen til utdanningsprogram i kriseledelse og samvirke på skadested for personell i førstelinjen
- Ha jevnlig møter på regjeringnivå hvor spørsmål som gjelder samfunnssikkerhet og beredskap drøftes særskilt
- Ha faste periodiske møter i Kriserådet hvor overordnede beredskaps- og krisehåndteringsutfordringer drøftes
- Styrke Justis- og beredskapsdepartementets samordnings- og pådriverrolle, krisehåndteringsevne og etatsstyring
- Gjennomføre interne endringsprogrammer og -prosjekter i justissektoren
- Formidle kunnskap om trusler, risiko og sårbarheter
- Styrke mål- og resultatstyring innenfor samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet
- Gjennomgå det nasjonale beredskapsplanverket
- Gjennomføre målrettede og bedre øvelser med prioritert deltakelse på alle nivå
- Forsterke tilsyn med departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i sivil sektor
- Fremme samvirke og samhandling
- Utvikle læringskultur og læring på tvers av sektorer
- Satse på bruk av IKT både i politiet og hos andre sentrale aktører innenfor samfunnssikkerhet og beredskap

- Etablere gradert samband for departementene og Fylkesmannen.

Komiteen støtter disse tiltakene.

Komiteen erkjenner at forvaltningen er mangeartet, og at departementer og virksomheter har ulike behov og utfordringer, noe som også vil prege samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. Komiteen er enig i at arbeidet med ledelse, holdninger og kultur må tilpasses det enkelte departement og den enkelte virksomhets behov. Komiteen vil videre understreke at hvert departement og hver virksomhet har et selvstendig ansvar for å sette mål og definere tiltak. Komiteen vil videre understreke at prosessene som gjennomføres i virksomhetene, må ha som felles formål og være innrettet slik at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap blir en del av den daglige driften. Komiteen vil peke på at fellesnevnerne må være klar plassering av ansvar, god forankring i toppledelsen og systematisk arbeid over tid. Komiteen vil vise til at endringsarbeid krever prosesser med engasjement og deltakelse på alle nivåer. Komiteen erkjenner at det kan ta tid å endre holdninger og kultur, og vil derfor understreke at det er nødvendig med både et kontinuerlig fokus og langsiktig perspektiv på endringsarbeidet.

Komiteen merker seg at felles kurs og kompetansehevende tiltak er ett av virkemidlene som beskrives for å oppnå et bedre samvirke under kapitlet «Ledelse, holdninger og kultur». Komiteen antar at det er en forglemmelse at Nasjonalt utdannings-senter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB), som er den sentrale utdanningsinstitusjonen for samfunnssikkerhet- og beredskap og som er underlagt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), ikke er nevnt i meldingen. Komiteen ber om at regjeringen følger opp at DSB legger til rette for videre utvikling av NUSB, slik at det kan bli det kompetansesenteret som det er ment å være, jf. Innst. S. nr. 49 (2004–2005) og St.meld. nr. 39 (2003–2004) Samfunnssikkerhet og sivilt militært samarbeid, jf. Budsjett-innst. S. nr. 7 (2008–2009), jf. Innst. 6 S (2010–2011).

Komiteen har for øvrig merket seg det gode samarbeidet mellom NUSB og Nasjonal sikker-

hetsmyndighet (NSM) om opplæringstiltak, noe som gir et viktig bidrag til økt terrorberedskap.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil for øvrig vise til merknadene fra behandlingen av Meld. St. 29 (2012–2013).

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest fremlegge en fremdriftsplan for gjennomføring av nytt beredskaps-senter i Oslo-området.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen planlegge beredskaps-sentre i hver landsdel parallelt med utredningen av beredskapssenteret i Oslo.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen avstå fra å innskrenke dagens våpenlovgivning.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen starte en styrt avvikling av Politidirektoratet, med sikte på å overføre direktoratets oppgaver til nye og større politiregioner.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen snarest tilrettelegge for at nødmelding kan sendes via SMS, og at dette må være på plass innen utgangen av 2013.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen umiddelbart sørge for at en forsvarlig samordning av våpen og straffesaks-registeret kommer på plass.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen om å få på plass en jobb-garanti for politistudenter, i overensstemmelse med forutsetningene i Dokument 8:97 S (2012–2013).

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Meld. St. 21 (2012–2013) – om terrorberedskap. Oppfølging av NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli-kommisjonen – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 6. juni 2013

Per Sandberg

leder

Tore Hagebakken

ordfører

